

Groot Bestuurlijk Overleg

Het Groot Bestuurlijk Overleg van 16 mei 2024 was een moment om alle bestuurders en managers van de 8 Achterhoekse gemeenten en de gecontracteerde aanbieders jeugdhulp en Wmo/Wonen bij te praten over de ontwikkelingen rondom de regionale samenwerking binnen Sociaal Domein Achterhoek. Ook de nieuwe inkoop en de Ontwikkelagenda Transformatie stonden op de agenda. Daarnaast waren er verschillende workshops.

Deze informatieplaat biedt een impressie van de gesprekken en de uitkomsten. Bij deze informatieplaat horen de presentaties die tijdens de bijeenkomst zijn gebruikt:

Bekijk de presentaties (klik om te openen)

1. Presentatie inkoop: plenaire toelichting & workshop lokaal-regionaal
2. Presentatie Hervormingsagenda Achterhoek
3. Presentatie IZA Regioplan de Gezondste Regio Achterhoek
4. Presentatie de Brede Monitor
5. Presentatie Hoe werkt de gemeente

Waar komen we vandaan?

Terugblik bestuurlijke bijeenkomst 5 oktober 2023

De vorige bestuurlijke bijeenkomst van gemeenten en aanbieders stond in het teken van een terugblik op het eerste jaar van de vernieuwde samenwerking binnen Sociaal Domein Achterhoek en samen vooruitkijken. Wat hebben we te doen om vanuit partnerschap de transformatie te versnellen? Er was ruimte voor ontmoeting en het goede gesprek over de transformatieopgaven, samenwerking in de keten, het partnerschap tussen gemeenten en aanbieders, de contracten en financieringssystematiek en de betaalbaarheid van de zorg.

Tussen toen & nu

Tussen 5 oktober 2023 en de bijeenkomst op 16 mei 2024 is veel gebeurd. De evaluatie van de Inkoop 2022 is afgerond en het evaluatierapport van I&O Research is gepubliceerd. Op basis van de uitkomsten van de evaluatie hebben de Achterhoekse gemeenten besloten tot een nieuwe inkoop van jeugdhulp en Wmo/Wonen. Ook is een [Klein Bestuurlijk Overleg](#) gestart waarin 4 wethouders en een representatieve afvaardiging van de gecontracteerde aanbieders elkaar elk kwartaal ontmoeten voor een structureel bestuurlijk gesprek.

Daarnaast hebben de gemeenten en aanbieders het merendeel van de issues die tijdens de bijeenkomst van 5 oktober 2023 zijn genoemd, vertaald naar een gezamenlijke [Ontwikkelagenda Transformatie](#). De inhoud van deze agenda stond tijdens de bijeenkomst van 16 mei 2024 centraal in verschillende workshops. De ontwikkelagenda is niet in beton gegoten. We toetsen steeds of we op de goede weg zijn. En stellen bij als dat noodzakelijk of gewenst is. Deze bestuurlijke bijeenkomst van 16 mei 2024 was tevens een moment om dit resultaat te vieren en deze agenda als gemeenten en aanbieders bestuurlijk vast te stellen.

Ontwikkelingen Sociaal Domein Achterhoek

Joop Wikkerink (wethouder Sociaal Domein namens de 8 gemeenten in de Achterhoek) en Yvette Berkel (projectleider Inkoop 2026) gaven tijdens het Groot Bestuurlijk Overleg van 16 mei 2024 een toelichting op de ontwikkelingen binnen de regionale samenwerking van Sociaal Domein Achterhoek.

Ontwikkelingen Sociaal Domein Achterhoek

Na een korte schets van de afgelopen periode wierp Joop Wikkerink vooral de blik vooruit. De afgelopen periode heeft ons geleerd dat alle partijen achter de beweging staan die we met elkaar te maken hebben: van ziekte en behandeling naar gezondheid en gedrag. We omarmen de benadering vanuit positieve gezondheid en we zijn allemaal bezig met normalisering en de-medicalisering. Dit stemt hoopvol. Binnen Sociaal Domein Achterhoek zijn ook hoopvolle ontwikkelingen gaande. Joop Wikkerink noemt hierbij de stappen die vanuit het Integraal Zorgakkoord worden gezet, de Ontwikkelagenda Transformatie en de korte lijnen tussen gemeenten en aanbieders. Daarnaast wordt binnen Sociaal Domein Achterhoek gewerkt aan een governancestructuur voor de samenwerking in de Achterhoek op sociaal domein. Ook is een communicatieplan gemaakt, met meer aandacht voor de betrokkenheid van gemeenteraden, medewerkers van de Toegang en aanbieders. Daarbij gaat het niet om de hoeveelheid informatie, maar vooral om het moment, de betrokkenheid, de invloed en het leren van elkaar.

Proces nieuwe inkoop

Yvette Berkel lichtte toe dat de voorbereidingen op de nieuwe inkoop inmiddels volop gaande zijn. Bij het besluit tot een nieuw inkooptraject, besloten de gemeenten ook om eerst te komen tot bindende samenwerkingsafspraken (medio juni 2024 vastgesteld door de 8 colleges van Burgemeester en Wethouders). Deze zijn bedoeld om het inkooptraject voor zowel aanbieders als gemeenten efficiënter te laten verlopen. Een van de afspraken is bijvoorbeeld het optreden als één gezicht en stem richting aanbieders. De gemeente Doetinchem treedt in de nieuwe inkoop op als penvoerder. Daarnaast wordt in de nieuwe inkoop nadrukkelijk gebruik gemaakt van de geleerde lessen van de vorige inkoop en is zeker dat de vastgestelde visie (uit 2018) leidend blijft. De doelstellingen worden waar nodig wel aangescherpt. Zie de [presentatie](#) voor de planning van de inkoop.

Welke geleerde lessen moeten mee in de nieuwe inkoop?

In de workshops 'Verder in gesprek over de ontwikkelingen in het kader van de inkoop' en 'Lokaal vs regionaal' gingen gemeenten en aanbieders met elkaar in gesprek over de nieuwe inkoop. Het besluit om opnieuw in te kopen wordt door aanbieders aan de ene kant positief ontvangen (kans om het beter te organiseren). Aan de andere kant zien is het ook reden tot zorg (veel werk, onzekerheid voor aanbieders en cliënten). Aanbieders gaven tijdens de bijeenkomst verschillende aandachtspunten mee voor de nieuwe inkoop. Zie hieronder een samenvatting van de belangrijkste punten. De volledige opbrengst van deze workshops nemen de gemeenten mee in het inkoopproces.

Partnerschap

- Sinds de vorige inkoop is meer samenwerking ontstaan tussen aanbieders. Behoud het uitgangspunt van partnerschap en duurzame samenwerking.
- Betrek aanbieders (en ook de toegang) in een vroeg stadium bij het nieuwe inkooptraject. Bijvoorbeeld door middel van marktconsultaties/dialogsessies.
- Sluit als gemeenten aan bij de inhoudelijke ambities en bevlogenheid van aanbieders. Niet handelen of we te maken hebben met zorgcowboys. Wet integer bestuur zorg ziet daar wel op toe. Wees transparant. En zorg voor heldere en duidelijke communicatie.

Lokaal vs regionaal

- Kijk in gezamenlijkheid naar de geografische dekking en wat lokaal versus regionaal nodig is en hoe dat zich verhoudt tot het aanbod van aanbieders. Op hoofdlijnen konden de aanwezige aanbieders zich vinden in de voorgestelde verdeling, [zie bijlage 1](#).
- Houd bij de nieuwe inkoop meer rekening met de ligging van aanbieders en gemeenten:
 1. Maak het mogelijk om niet op elke gemeente te hoeven inschrijven (daar hangt de gunning niet vanaf), dus maak lokale geografische percelen.
 2. Vraag bij de uitvraag wat de aanbieder levert en wat de aanbieder kan bieden en aan welke doelgroep binnen een straal van XX km.
- De huidige 'couleur locale' van elke gemeente is lastig. Streef naar uniformiteit, o.a. via een centrale toegang en een duidelijke sociale kaart van elke gemeente.
- Organiseer lichte ambulante hulp en ondersteuning dicht bij de sociale basis.

Dekkend zorglandschap

- Als er gaten zijn in het zorglandschap, ga dan in gesprek met de gecontracteerde aanbieders voor een oplossing.
- Kijk of het aanbod van de 7 Gelderse jeugdregio's dekkend is. Behoud de deskundigheid in de regio.
- Stel geen maximum aan het aantal aanbieders, maar contracteer zoveel als nodig.
- Besteed meer aandacht aan doelgroepen in de gunning.

Flexibiliteit in contractering en zorginzet

- Creëer flexibiliteit en ruimte in de contractering om gedurende de uitvoering wijzigingen te kunnen aanbrengen.
- Heb aandacht voor op- en afschaling. En aandacht voor tijdelijk meer zorginzet. Niet voor ieder uurtje naar de toegang.
- Maak gebruik van de standaard overeenkomst van het ketenbureau, vanuit vertrouwen en niet vanuit controle.
- Neem een escalatieladder op in de overeenkomst (denk aan wat te doen als er geen dekkend zorglandschap is, er wachtlijsten zijn, sprake is van personeelstekort).
- Laat voor vervoer de keuze aan de aanbieder. Maak vervoer door de aanbieder verplicht voor dagbesteding.

Neem reële eisen op in het contract

- Wees kritisch in het opnemen van eisen, wees scherp welk doel de eisen dienen. Bijvoorbeeld omtrent opleidingsniveau / de inzet van mbo geschoolde medewerkers.
- Kijk kritisch naar de gewenste functiemix (o.a. mbo vs hbo) van de verschillende vormen van dienstverlening en de balans tussen kwaliteit, betaalbaarheid en arbeidsmarkt.
- Heb aandacht voor administratieve lasten en het voorkomen van onnodige verantwoording en regeldruk. Bijvoorbeeld de administratieve last van een penvoerder van een combinatie van aanbieders bij het ontvangen en doorzetten van indicaties.

Heldere productdefinities en bekostiging

- De meeste aanbieders zijn positief over pxx bekostiging. Vooral bij integraal aanbod. De huidige bekostiging is te ingewikkeld, maar heeft ook voordelen, zoals intern kunnen op- en afschalen. Behoud de mogelijkheid voor op- en af te schalen binnen een traject.
- Zorg voor duidelijk gedefinieerde producten. Nu zijn er te veel verschillende producten bij elkaar gevoegd.
- Zorg dat de tarieven voorafgaand aan inschrijving helder zijn.
- Maak bij de bekostiging onderscheid tussen complexe en enkelvoudige problematiek.

Normaliseren

- Maak bij de hulp en ondersteuning onderscheid tussen need to have en nice to have.
- Normaliseer met name bij de inzet van ggz. Vaak lost het probleem zich tijdens de wachtlijst voor de ggz al (deels) op. Opvoedondersteuning komt nog te vaak in de GGZ.
- Het begint bij de toegang. Eerst kijk je naar het voorliggende veld.
- Pas als dat niet voldoende is, komt tweedelijns zorg in beeld. Een tweedelijns aanbieder kan niet (alleen) verantwoordelijk zijn voor het afschalen naar de sociale basis.

Wat betekent de Hervormingsagenda Jeugd voor de Achterhoek?

Zie de presentatie ([bijlage 2](#)) voor een toelichting op de aanleiding, het doel en de thema's uit de Hervormingsagenda Jeugd. Gemeenten en aanbieders hebben gesproken over de thema's 'Stevige lokale Teams bij gemeenten' en het thema 'Terugdringen residentiele zorg'.

Stevige lokale teams gemeenten

De toegang heeft een belangrijke rol in de kwaliteit en financiële houdbaarheid van de jeugdhulp. De toegangsteams dienen beter gepositioneerd en toegerust te worden. Aanbieders gaven daarbij de volgende aandachtspunten mee:

- Steviger samenwerken en uniformeren van proces – governance
- Richten op veerkracht -> verdriet verdragen -> tegenslag hoort bij het leven
- 1 gemandateerde regisseur in een gezin
- Verbinden van domeinen binnen gezin: armoede, eenzaamheid, zorg/ggz en jeugd
- Opleiding/professionalisering
- Actievere rol gedurende trajecten vanuit gemeenten en aanbieders -> op-/afschalen

- In samenwerking aanbieders-gemeenten bepalen wat in preventie/voorliggende voorziening etc. kan -> afstemming/samenwerking tussen jeugd + volwassenenzorg!

Terugdringen residentiële jeugdzorg

De Achterhoekse gemeenten streven samen met andere Gelderse regio's naar een kleinschaligere gesloten jeugdhulp. Het streven is zelfs om in 2030 zoveel mogelijk op nul gesloten plaatsingen uit te komen. Voortdurende inzet is nodig om alternatieven te ontwikkelen en residentiële jeugdhulp te verminderen, met een focus op kleinschalige alternatieven in de regio. Gemeenten en aanbieders bespraken daarbij de volgende aandachtspunten:

- Aansluiten op onderwijs; onderwijs moet leidend zijn! Kleinschalige alternatieven.
- Perspectief bieden (z.s.m. en niet pas bij uitstroom) + terug naar de basis -> gewone leven -> verklarende analyse toepassen.
- Niet 'uitplaatsen'. Je bent ervan / zorg en aandacht voor inwoner in eigen woonplaats.
- Verantwoordelijkheid verdelen tussen aanbieders; je bent gezamenlijk verantwoordelijk voor passende hulp.
- Inkoop/contractafspraken over gezamenlijke verantwoordelijkheid en toegang tot passende/juiste hulp -> in marktconsultatie agenderen.

IZA regioplan de Gezondste Regio Achterhoek

Eind 2023 is het [IZA regioplan](#) vastgesteld in de Achterhoek. Peter Hulsen (Gemeente Doetinchem) en Tom Broek (8HRK Ambassadeurs) geven een toelichting ([zie bijlage 3](#)) en spraken met de deelnemers over de samenhang tussen het IZA regioplan en de Ontwikkelagenda Transformatie. Het regioplan en de Ontwikkelagenda beogen dezelfde transformatie in het sociaal domein en in de zorg; de zorg voor inwoners toegankelijk, kwalitatief goed en betaalbaar houden.

De transformatie betekent een kanteling en verandering die we nog niet precies kunnen overzien. In deze workshop verzochten bestuurders van aanbieders de gemeenten om deze transformatie te stimuleren. Aanbieders die actief zijn in de zorg voor mensen met beperkingen, vroegen nadrukkelijk om hen ook te betrekken bij de Ontwikkelagenda en het IZA-traject, ook al bieden ze minder of geen door gemeenten bekostigde hulp.

Tenslotte werd de vraag gesteld op welke wijze IZA-gerelateerde en inkoopgesprekken bij elkaar komen. Gezocht wordt naar structuren voor deze dialoog.

Brede Monitor Achterhoek

Hester Liebeton (Sociaal Domein Achterhoek) en Tommy Roosendaal (I-Nova) startten hun workshop met een check-in, iets wat tijdens de bijeenkomsten van de bouwgroep Brede Monitor gemeengoed is geworden. Het doel van de workshop was om meer ambassadeurs te vinden voor het proces en het gedachtegoed van de brede monitoring, zie bijlage 4. Het streven is om in september-oktober 2024 te starten met een pilot over het narratieve deel en de evaluatie van de vragenlijst in de gemeenten Doetinchem, Aalten en Oost Gelre. Met betrokkenheid van een aantal aanbieders.

Tijdens de workshop hebben zich verschillende aanbieders gemeld als nieuwe ambassadeurs voor de Brede Monitor Achterhoek. Extra hulp is van harte welkom, waarbij het uitgangspunt is dat elke partij bijdraagt vanuit de eigen kwaliteit en mogelijkheden. Je hoeft niet altijd meedoen aan de hele ontwikkeling. Bijdragen door feedback te geven op iets wat is ontwikkeld, kan ook. Zoals feedback geven op een vragenlijst. De workshop werd afgesloten met een check-out, waarin woorden als 'inspirerend', 'enthousiast' en 'actie' voorbijkwamen.

Inkijkje in de wereld van de gemeente

Tijdens deze workshop namen Joop Wikkerink en Hester Liebeton de aanbieders mee in de wereld van de gemeenten. [Zie bijlage 5](#) voor de presentatie. Belangrijk daarbij is dat besluitvorming in de regio langs meerdere tafels gaat (ambtelijk – MOSD – POHO en soms nog langs colleges van Burgemeester & Wethouders en gemeenteraden). Sommige van deze tafels komen maandelijks bij elkaar, wat betekent dat besluitvorming in de regio Achterhoek tijd kost. Dit inkijkje en met name het gesprek met voorbeelden versterkt het onderlinge begrip en daarmee de samenwerking.

Spelregels voor partnerschap en de bestuurlijke praktijk

In de Ontwikkelagenda Transformatie hebben gemeenten (ambtelijk) en een afvaardiging (managers) van aanbieders het partnerschap vertaald naar [concrete spelregels](#). Tijdens deze workshop werden de spelregels getoetst op bestuurlijk niveau.

De bestuurders gaven aan dat er 2 relaties naast elkaar bestaan:

1. Het partnerschap op de lange termijn --> gelijkwaardigheid, inhoud en transformatie
2. De relatie opdrachtgever en opdrachtnemer op de korte termijn.

Relatie 1 en 2 zijn verweven. Als iets speelt op relatie 2, heeft dat direct invloed op relatie 1. Dat hebben we te erkennen en te accepteren. Maar hoe kunnen we deze invloed beperken?

Allereerst door een [realiteitsbesef op geld](#). Daar zit de druk en spanning. We willen allemaal de zorg betaalbaar houden. Aanbesteding is een middel om dit te organiseren. Maar de dialoog moet verder gaan dan 'dit is het tarief'. Het is een gezamenlijk probleem. Dus is de oplossing ook gezamenlijk.

Daarnaast vraagt partnerschap om [gezamenlijkheid en zorgvuldigheid in taal](#). Wat is transformatie? Samen het gesprek voeren over vraagstukken als: hoe krijgen we de juiste mensen in zorg, normaliseren, etc. Door gebruik van de term 'markt' binnen de inkoop zetten we (onbedoeld) de financiën centraal. En is 'de opdrachtgever' niet de client i.p.v. de gemeente?

De bestuurders vragen zich af: zijn het wel spelregels of zijn het omgangsvormen? Zoals het er nu staat, kun je het er niet mee oneens zijn. Het is wel belangrijk dat deze spelregels er zijn. Voorkomen dat we bij een *hick up* opeens weer tegenover elkaar staan, want dat gaat ten koste van de inhoud. De spelregels mogen concreter en zakelijker. Hoe wordt er uitvoering aan gegeven? Bijvoorbeeld: niet één-op-één-gesprekken voeren met aanbieders over bepaalde problematiek. Maar in gezamenlijkheid, zodat je samen kunt dragen en samen oplossingen kunt vinden binnen de kaders. Bestuurders doen de suggestie voor een extra spelregel: *We helpen elkaar. We hebben samen een probleem, hoe gaan wij dat samen oplossen. Gedeeld eigenaarschap.*

Vervolg

Tijdens de bijeenkomst werd duidelijk dat de nieuwe inkoop de komende periode de aandacht vraagt van gemeenten en aanbieders. Ook werd duidelijk dat binnen Sociaal Domein Achterhoek veel beweging is en dat deze doorloopt, óók tijdens de nieuwe inkoop. We vallen door de inkoop dus niet stil en we beginnen niet opnieuw. We bouwen verderaan de koers die we hebben ingezet in de Achterhoek. De Achterhoekse gemeenten en aanbieders blijven daarover bestuurlijk in gesprek tijdens het Klein Bestuurlijk Overleg dat elk kwartaal plaatsvindt. De eerstvolgende grote bestuurlijke bijeenkomst vindt plaats na afronding van de nieuwe inkoop, in de tweede helft van 2025.

Vragen?

Heeft u vragen? Neem contact op met Team CLM via clm@sociaaldomeinachterhoek.nl.

Het sociaal domein Achterhoek is de Achterhoekse samenwerking op het gebied van Jeugd en Wmo/Wonen. Het doel: samen efficiënter en effectiever de transformatie aanpakken. Deelnemers aan het sociaal domein Achterhoek zijn de 8 gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Montferland, Oude IJsselstreek, Oost Gelre en Winterswijk.
Meer weten? Kijk op www.sociaaldomeinachterhoek.nl